

Кафедра сольного співу та оперної підготовки

СИЛАБУС

Навчальна дисципліна

ІСТОРІЯ ВОКАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА

Освітній рівень	I, освітньо-професійний
Ступінь освіти	Бакалавр
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	025 Музичне мистецтво
Освітньо-професійна програма	Підготовка бакалавра музичного мистецтва
Статус	Обов'язкова

Курс	3
Семестр	5-6
ECTS	4
Аудиторних годин	64
Лекції	32
Семінари	32
Самостійна робота	56
Всього годин	120
Семестровий контроль	Залік, Іспит

Інформація про викладача

ПІБ, посада	Жаркіх Тетяна Василівна
Профіль викладача	https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&view_op=list_works&gmla=AJsN-F4S1bIREjWUO10zynPF-
E-mail	zhar.09@ukr.net

Анотація навчальної дисципліни

Підготовка бакалаврів покликана ознайомити їх з системою понять вокально-виконавських стилів, встановити відповідність між цими поняттями, показати застосування отриманих знань на практиці, сформувані у студентів уявлення про найважливіші закономірності розвитку історії української музики в контексті світової культури, прищепити інтерес до вокальної спадщини своєї країни.

Силабус навчальної дисципліни «Історія вокального мистецтва» складено відповідно до освітньо-кваліфікаційної програми підготовки бакалаврів та відповідно навчальному плану, згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Силабус визначає обсяги знань, які повинні опанувати бакалаври відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Історія вокального мистецтва».

Мета курсу – послідовне формування і удосконалення у студентів знань щодо основних самобутніх рис європейських національних вокальних шкіл (італійська, французька, німецька, англійська, українська), розкриття історичного взаємозв'язку між ними, знайомство з мистецтвом видатних представників вокального виконавства і педагогіки різних країн та епох.

Згідно з вимогами освітньої програми навчальна дисципліна спрямована на формування загальних та спеціальних **компетентностей**, зокрема:

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК9. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК10. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК12. Здатність працювати автономно.

ЗК14. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК17. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

СК3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.

СК5. Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення в теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК11. Здатність оперувати професійною термінологією.

СК17. Здатність застосовувати традиційні й альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.

СК18. Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

У результаті вивчення дисципліни «Історія вокального мистецтва» здобувачі вищої освіти повинні **знати**:

- основні історичні етапи розвитку зарубіжної та української музики від давнини до початку ХХІ століття;
- історію вокального виконавства, особливості найбільш значних вокально-виконавських стилів,
- властивості національних вокальних шкіл (італійської, французької, німецької, англійської, української);

- мистецтво видатних представників вокального виконавства і педагогіки різних країн і епох;
- основні напрямки та стилі музики ХХ – початку ХХІ століть.

Уміти:

- розглядати факти історії вокального виконавства в широкому (загальноісторичному) контексті розвитку музичного мистецтва;
- використовувати на практиці конкретні знання, отримані в результаті освоєння дисципліни;
- застосовувати педагогічні методи для розв'язання різноманітних професійних завдань;
- користуватися довідковою та методичною літературою.

В результаті вивчення дисципліни «Історія вокального мистецтва здобувач повинен **мати навички:**

- пошуку та аналізу інформації з різних джерел щодо вокального виконавства;
- активізації мислення, пам'яті, уваги, сприйняття, уяви;
- організації самостійної роботи;
- здійснювати інтерпретаційний відбір, формуючи музичний смак, критичне ставлення, оцінні судження.

Перелік тем

Тема 1. Мистецтво Античності. Музична культура Стародавньої Греції та Риму

Тема 2. Музична культура Середньовіччя

Тема 3. Музична культура епохи Відродження

Тема 4. Старовинне італійське «bel canto» XVII – XVIII ст. Сильові особливості вокального виконавства.

Тема 5. Провідні співочі школи в Італії у XVII – XVIII ст.

Тема 6. Епоха класичного бельканто.

Тема 7. Творчість Дж. Верді, верістсько-вердіївські співаки – Е.Карузо, Т. Руффо

Тема 8. Педагогічна діяльність Ф. Ламперті та Л. Джиральдоні (XIX ст.).

Тема 9. Театр «Ла Скала». А. Тосканіні. Видатні вокалісти др. половини ХХ – початку ХХІ ст.

Тема 10. Італійська вокальна педагогіка другої половини ХХ ст.

Тема 11. Становлення французької опери. Ж. Б. Люллі.

Тема 12. Силь рококо. Оперна реформа Глюка. Вокальна педагогіка (XVII – XVIII ст.).

Тема 13. Велика французька опера. Вокальна педагогіка XIX ст. (Ж.Дюпре, М.Гарсія, Ж.Фор).

Тема 14. Вокальне мистецтво та педагогіка Франції ХХ століття.

- Тема 15. Витоки німецької школи співу. Р. Вагнер, вагнеровські співаки.
 Тема 16. Вокальна педагогіка Німеччини XIX ст.
 Тема 17. Вокальне мистецтво Німеччини XX – XXI ст.
 Тема 18. Початок розвитку англійського музичного театру XVII століття
 Тема 19. Музичне життя в Англії XIX століття. Початок «англійського музичного відродження».
 Тема 20. Вокальне виконавство в Англії.
 Тема 21. Видатні англійські співаки XIX – XXI століття.
 Тема 22. Український музичний театр до початку XIX століття.
 Тема 23. Видатні українські співаки XVIII – початку XIX ст.
 Тема 24. Вокальна педагогіка України до початку XIX ст.
 Тема 25. Творчість С. Гулака-Артемовського, П. Нищинського, П. Сокальського.
 Тема 26. Видатні українські співаки XIX – XX століття.
 Тема 27. Значення творчості М. Лисенка.
 Тема 28. Видатні вокальні педагоги: О. Мишуга, О. Муравйова. Українська педагогіка XX – початок XXI ст.
 Тема 29. Українське вокальне мистецтво XX – початок XXI ст.
 Тема 30. Видатні світові диригенти та режисери.

Форми та технології навчання

Лекційне навчання, семінарські/практичні заняття, самостійна робота, реферати, презентації.

Навчальні ресурси

Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються у відповідну групу Viber, Google meet, WeChat тощо.

Система оцінювання

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для іспиту	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D		
60–63	E	задовільно	
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
------	---	--	---

Критерії оцінювання знань студентів.

90-100 – А – відмінно, вільно володіє фактичним матеріалом з питання, вміє визначити причинно-наслідкові зв'язки історичних фактів і культурних явищ, логічно і грамотно, з використанням професійної термінології обґрунтовує свою точку зору. Даючи відповідь на питання, він методологічно переконливо його вибудовує, правильно користується термінологією, оцінює історико-стильовий контекст, написаний реферат відповідає вимогам професійної підготовки.

82-89 – В – добре, відповідав самостійно, без запитань викладача; може бути одна - дві неточності при висвітленні другорядних питань або в випадках, коли студент легко виправив їх після зауваження викладача. Володіє матеріалом з поставленого питання, знає факти, вміє правильно зробити висновки, але допускає окремі помилки або неточності, недостатньо логічно доводить свою точку зору. Також дана оцінка виставляється в разі, якщо студент утруднюється дати повну, вичерпну відповідь на одне із запитань білета або додаткове питання.

74-81 – С – добре у викладі допущено невеликі прогалини, які не змінили зміст відповіді; один - два недоліки при висвітленні основного змісту відповіді, виправлені після зауваження викладача. При перевірці виявлено певний рівень знань, але реферат не виявив достатнього наукового потенціалу.

64-73 – D – задовільно неповно розкрито зміст матеріалу (зміст викладено фрагментарно, не завжди послідовно), але показано загальне розуміння питання й продемонстровані вміння, достатні для засвоєння програмного матеріалу. Відсутній реферат.

60-63 – E – задовільно. Студент допускає серйозні помилки при відповіді, плутається в термінології, не знає методологічних основ вокального виконавства. ця ж оцінка виставляється в разі, коли студент не може задовільно відповісти на одне з питань білета. Відсутній реферат.

35-59 – FX – незадовільно (з можливістю повторного складання) не розкрито основний зміст навчального матеріалу. Наявність безсистемних, уривчастих знань, пов'язаних з поставленими перед ним питаннями, беспорядність при відповіді на додаткові або навідні запитання, студент не володіє професійною термінологією, відсутній реферат

0-34 – F – незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни) виявлено незнання студентом більшою або найбільш важливої частини навчального матеріалу; невміння робити висновки і узагальнення; незнання визначення основних понять, законів, правил, основних положень теорії, відсутній реферат.

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами.

Неформальна освіта.

У межах вивчення навчальної дисципліни передбачається участь студентів у міжнародних та вітчизняних наукових конференціях, конкурсах творчих робіт, круглих столах, відвідування культурно-мистецьких заходів тощо.

Політика курсу

Робота в курсі відповідає вимогам «Положення ХНУМ імені І. П. Котляревського про академічну доброчесність» <http://num.kharkiv.ua/share/docs/normat1%8C.pdf> та «Кодексу академічної доброчесності ХНУМ імені І. П. Котляревського» <http://num.kharkiv.ua/share/docs/normat/%96.pdf>).

1. Хуторська А.Й. Композиторська інтерпретація поетичного тексту як художній переклад (на прикладі камерно-вокальної музики) : автореф. ...канд. мистецтвознавства. Харків : ХДУМ ім. І. П. Котляревського, 2009. 17 с.

Рекомендована література

1. Антонюк В. Г. Cantare con roso fiato в теорії співу М. Гарсії та сучасних дослідженнях. *Українське музикознавство*. Київ, 2011. Вип. 37. С. 56 – 65
2. Вотріна В. В. Мистецтво співу і вокальна методика М. Е. Донець-Тессейр. Київ : НМАУ, 2001. – 272 с.
4. Гнидь Б. П. Виконавські школи України: кафедра сольного співу НМАУ ім. П. І. Чайковського (1971-2001) : посібник. Київ : НМАУ, 2002. 94 с.
5. Гнидь Б. П. Історія вокального мистецтва. Київ : НМАУ, 1997. 320 с.
6. Карась Г. Музична культура української діаспори у світовому часопросторі ХХ століття. Івано-Франківськ : Тіповіт, 2012. 1164 с.
7. Клапчук С. М., Білик Б. І. Історія української та зарубіжної культури : навч. посіб. Київ : Знання-Прес. 2007. 358 с.
9. Мадишева Т. П. Співак і мова. Культура співу мовою оригіналу : теорія та практика : навч. посіб. Харків : ШТРИХ, 2002. 160 с.
10. Маркова О. М. Нариси зарубіжної музики 50-90-х років : навч. посіб. Одеса : Друкарський дім, 2010. 128 с.
11. Стасько Г. Є., Шуляр О. Д. Голос людини та вокальна робота з ним. Івано-Франківськ : ПНУ ім. В. Стефаника, 2010. 336 с.
11. Цуркан Л. Г. Вірність традиціям кафедри сольного співу. *Pro Domo Mea* : Харків. держ. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського. Харків, 2007. С. 56–75.
13. Швачко Т. О. Євгенія Мірошниченко. Київ : Муз. Україна, 2011. 312 с.
14. Шуляр О. Д. Історія вокального мистецтва. Ч. І. ПНУ ім. В. Стефаника. Івано-Франківськ : Плай, 2010. 352 с.

15. Шуляр О. Д. Історія вокального мистецтва. Ч. II. ПНУ ім. В. Стефаника. Івано-Франківськ : Плай, 2010. 360 с.
16. Barbier P. La Malibran Reine de l'opéra romantique. Paris : Pygmalion, 2005, – 288 p.
17. Naudeix L. La Voix féminine et le plaisir de l'écoute en France aux XVIIe et XVIIIe siècles. Paris : Classiques Garnier, 2012.